

Politikai napilap.
Megjelenik (vasárnap és ünneppnap kivételével) mindennap délután 4 órakor.
Szerkesztőség és kiadó hivatal:
Via Ciotta 28.
Telefon sz.: 778
Szama 4 fillér, Vidéken 6 fillér.

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva.
Egy hónapra . 1 k. 20 fill.
Negyedévre . 3 k. 60 fill.
Vidéken, postai szétküldéssel:
Egy hónapra . 1 k. 80 fill.
Negyedévre . 5 k. 40 fill.
Hirdetési díj: Egy 4 hasábos nonpareille sor 60 fillér. Hivatalos hirdetések egy sor 1, kor.

Bánffy belügyvezető.

A *Fiumei Hirlap* tegnapi vezércikkében megírta, hogy Bánffy lesz a belügyvezető. Hogy ez a hirdetésnek milyen hamar beütött, mai távirataink bizonyítják. Bánffy Dezső Fejérváryval egyidejűleg szintén Bécsbe utazott, hogy a ma délelőtti királyi kihallgatás alatt már kéznél legyen. Ma dül el végleg a kérdés, hogy Kristóffy sok dicsőséggel viselt belügyi tárcáját mikor vegye át? Attól függ ez, hogy a választást már a legközelebb akarják-e végrehajtani, vagy még halasztják egy rövid időre, amíg a talajt erre a haladó-párt hazaáruló céljaira jobban elő nem készítik.

A kormányának egyik német nyelvű lapja — parancsra — tegnap azt a tanácsot adta a Fejérváry-kabinetnek, hogy rendeljen el új választásokat, nyissa meg ismét a parlamentet és kísérelje meg újra a legalkotmányosabb kormányzást. Azzal zárult a cikk, hogy az esetben, ha a választások rosszul üténének ki a haladó-pártra nézve: az új Ház alkotmányos ellenőrzését folytonos elnapolásokkal tegyék lehetetlenné.

Ha így beszél a kabinet hivatalos lapja, természetesen így gondolkodik maga a kabinet is. Az új választások kiírásával erkölcsi bizonyítványt akar a maga részére kiállítani, mely szerint a kormányzást alkotmányos utra óhajtja terelni. Ez az erkölcsi bizonyítvány azt is igyekeznék bizonyítani, hogy a kormány szívében ott szunnyad még az alkotmányos érzés szikrája, s a nemzet rokonszenve azt a legelső pillanatban fellobbanthatja.

A jó tanács azonban furcsa szavakkal végződik. Azt ajánlja abban a kabinet önnönmagának, hogy azon esetben, ha a nemzet makacs marad s mellőzi a haladó-párt jelöltjeit, az új parlamentet ismét a folytonos elnapolási rendszerrel tegye lehetetlenné. Ezt aztán *ad infinitum* meg lehet tenni. Lennie is parlament, meg nem is. Ezen politikai circulus vitiosus szinten megőrizné — azt hiszik — a király és a kormány törvényszerű „kormányzását” s bebizonyítaná egyuttal, hogy az udvar mindenkor hajlandó volna az országot azon törvények szellemében vezetni, melyek megtartását a király esküvel ígérte.

Az új választást ki is írják. Ezzel pedig, a törvény előírása szerint cselekedvén, nem követnek el a trónon esküszegést. Inkább a

törvények kijátszásával akarnak eredményt elérni. Vajjon e kettő közül melyik nagyobb gazság, azt az eredmény dönti el. Az eredmény pedig egy és ugyanaz. A nemzeti akarat semmibe-vétele. Egyforma tehát a bűn mind a két esetben, akár megszegik, akár kijátszzák a törvényt.

Fejérváry tanácskozása a királylyal ezen kérdések körül forog a mai audiencián. Az új választást föltétlenül kiírják. Az előmunkálatok már a betetőzéshez közelednek. Királyi biztosok, kormánybiztosok s fegyencekből megtett főszolgabírák már tette készen állanak. Mindezek fölé pedig megnyerték Bánffyt fő választási hadvezérnek, belügynőknek, akit a nemzet, újból s nyilván végleg, kiközösített kebeléből.

Bánffy Dezsőt tehát a választások vezetésére szegődteti a Burg. Az a szellem, melylyel az ischli klauzulát megfogalmazta, felébredt benne újból, s az érvényesülés vágya a legörültebb tettek ugratja a vaskezü bárót. Talán a bosszu is sarkalja, hogy a nemzet nem akarta őt és csakis őt követni mindenki mellőzésével, s csupán megtúrta a jóindulatában, az őszinte bizalom folytonos mellőzésével.

Az új választások kiírásának eszméje tehát megért. A Fejérváry-kabinet tagjaira a nyugalom derült napjai várnak, mert pihent erővel, s boszútól lihegve áll a pribéksereg élére Bánffy, sárba taposva ismét a „nemzeti színű rongyot”, a fekete-sárga jelvény érdekében.

Hogy Bánffyt számításba vették az udvarnál, ez bizonyítja legjobban, hogy semmiféle eszköztől sem riadnak vissza, melylyel a nemzetet megtörhessék. De ez a nemzet erősebb lesz még Bánffy urnál is!

A kormány az új választásról. Miután maga a darabont-kormány se meri nyíltan tagadni, hogy kénytelen kiírni az esküjét megszegni nem akaró királylyal az új választásokat, hát legalább igyekszik csürni-csavarni a dolgot, hogy az új választásokat nem annyira a magyar törvény parancsára kényszerül elrendelni, mint saját spontán elhatározásból, a mikor neki tetszik. A császári kormány tegnap esti félhivatalos nyilatkozatából is, mely az új választás beütéséről beszél, ez a legénykedés büzlük ki. Azt iratja tudniillik a kormány a Nemzet-ben, hogy „a parlamentáris rend helyreállítását lepededőbben Fejérváry sóvároga s a rend helyreállítását valóban csak új választás útján lehet elérni, ámde az új választást a rendcsinálás végső céljának, nem pedig kiinduló pontjának kell tekinteni. Új választás koronázza és tetőzve be majdan a rendcsinálás művét, ha a rendcsinálás építménye már erős talapzaton áll, falai szilárdul fölemelkednek és gerendázata is elkészült a betetőzésre. Mert vala-

mint a házépítést nem lehet a tetőnél kezdeni, épp úgy nem lehet most a rendcsinálást új választással kezdeni. Ha majd Fejérváry a pártzsarnokság béklyóiból kimentett országot visszaadja az országnak, mert Magyarország az ország és nem a koalíció: akkor aztán nekimegyünk az új választásnak, mint a rendcsinálás végső céljának. Fejérváry pedig teljesen meg van róla győződve, hogy az ország kijózanodása sikerülni fog.” — Szóval az a hét bolond, kit kormánynak neveznek a haladópartiak odafenn, akarja kijózanítani a nemzetet!

Ogni bel giuoco dura poco.

Non ci siamo opposti al falso allorquando tacciammo del più sfacciato protezionismo la solita camorra municipale per aver lasciato, per lo spazio di un anno intero, vacante il posto di direttore alla civica Contabilità e ciò all'unico scopo di tenere aperto un posto d'approdo alla malferma, battona su cui, da inesperto nocchiere navigava l'ex-deputato.

I fatti ci hanno dato ragione. La vacanza fu mantenuta, perché vista la piega delle cose, si comprese che il Parlamento del Regno avrebbe fatta la fine che fece, e si volle riservato il primiero posto a colui che collo scioglimento del Parlamento sarebbe rimasto in asso.

In seguito al concorso bandito anni or sono al posto di direttore contabile, pur allora vacante, il partito autonomo, spadroneggiante allora come tutto di nella civica Rappresentanza, misconoscendo i meriti di vecchi impiegati ed in opposizione ad ogni sentimento di equità e di giustizia, nominò a quel posto persona del tutto estranea al grembo degli impiegati magistratuali, perché al pari di tanti altri protetti assunti in servizio municipale, quella persona era daricompensarsi maggiormente pegli innumerevoli servigi resi al partito.

Che valore potevano avere le qualifiche d'idoneità, i lunghi anni di servizio ed il funzionamento di sostituzione degli impiegati magistratuali di confronto alla collaborazione nella *Difesa* e nella *Voce del Popolo* all'assalto del Tramway ed a mille e mille altre manifestazioni gradite a quel partito? Nessuno davvero e di conseguenza a coprire quel posto non fu chiamato colui al quale per merito e diritto realmente spettava, ma bensì altri che di faccia al partito autonomo, coll'indefessa sua operosità a mantenerne vivo lo spirito battagliero, s'era acquisiti i maggiori meriti e quindi anche dei diritti alla sua riconoscenza.

All'elezione politica del 29 Gennaio 1905 tutti gli impiegati municipali — rari eccettuati — diedero il loro voto con gioia al direttore contabile, unicamente per levarsi da' piedi quello da essi considerato come un intruso nel loro gremio e che nel corso d'un anno di suo funzionamento non aveva saputo cattivarsi nè l'amici-zia, nè le simpatie dei suoi colleghi, comportandosi come ai primordi della sua carriera quale supplente presso la r. scuola commer-

ciale, ove suscitò ogni sorta di malumori fra quel corpo docente, sicché il governo dopo breve tempo fu costretto d'allontanarlo.

Autoritario e prepotente commise pure degli atti d'insubordinazione verso i propri superiori, prendendo anche indebita ingerenza in questioni che per nulla affatto lo riguardavano; fatti questi che certamente non sarebbero stati tollerati dai podestà: Ciotta, Maylander, Vallentsits.

E non esitiamo ad affermare che l'attuale podestà fu pur anco, nel suo interno, soddisfatto di essersene sbarazzato, giacché in qualche occasione ebbe ad esprimersi che nel direttore contabile non c'era la stoffa dell'impiegato.

Coll'aver addunque contribuito ad eleggerlo a deputato, gli impiegati municipali ritenevano di averlo bel che liquidato; quando ecco che per la seconda volta se lo vedono comparire dinanzi, per precludere di bel nuovo la via alla promozione a funzionari che vantano 10, 12, 15 anni di servizio, tentando di rientrare in quella da lui, tempo fa, tanto disprezzata *magadora*.

Ma bisogna aver perduto il senso della rettitudine e dell'onestà, bisogna far scempio di ogni sentimento di equità e di giustizia, per prestarsi a questo giuoco del *tiramola* a seconda piace al Signorino di essere or deputato, or impiegato municipale.

L'indignazione ed il risentimento suscitato nel corpo degli impiegati sono più che giustificati, giacché non è questo il modo di animarli e di spronarli a fare il loro dovere.

Simili cose non possono che demoralizzarli poichè a che cosa serve loro l'aver disimpegnato alle proprie mansioni con provata capacità e con zelo indefesso per lo spazio di lunghi anni, quando alla vacanza di un posto tutto ciò non viene preso in verun riflesso, essendo il protezionismo l'unica guida da cui si lasciano condurre i rappresentanti del partito autonomo.

Stando così le cose proponiamo che nei prossimi concorsi vengano assolutamente eliminate tutte le condizioni volute per la nomina d'uno o d'altro posto posto che si rendesse vacante, ma che in quella vece si dica: la nomina dipenderà dalla maggior simpatia e dalla maggior protezione che il concorrente godrà tra i rappresentanti municipali, aggiungendo: *chi avrà più santoli avrà i buzzolai!*

Ma per Iddio sarebbe ora il porre un termine a simil giuoco, che per essere bello dovrebbe durar poco, mentre dura da troppo tempo e come tal modo di agire è al di sotto di ogni critica è pur anco immorale che il Comune abbia a servire da *comodino* a seconda che certuno senta il bisogno d'essere sfamato in uno od in altro modo!

Pur troppo a disdoro dell'umanità possiamo sin d'ora accertare tutti gli altri concorrenti che hanno speso tempo, fatica e denaro pei

bolli inutilmente, perchè tutta la loro capacità, tutto il loro amore e zelo del pubblico servizio, tutti i loro lunghi anni di attività a nulla gioveranno di fronte alla potenza del *mesmerismo* di questo novello Svengai, che ha trovato altrettanto Trilby tra i corifei del partito autonomo e che egli fa cantare e magari anche ballare, se gli fa comodo!

Kereskedők az abszolutizmus szolgálatában. A magyar kereskedők és iparosok eddig dicséretes hazafisággal tartózkodtak attól, hogy a császári kormány szekerét tolják. Most azonban akadt e társadalmi rétegben is hazafiatlan csoport, mely beadta derekát Kristóéknak, szerencsére csak — Lublón, egy tót fészekben. Megalakították a „magyar kereskedők és iparosok pártját“, melyhez azonban a magyar kereskedők és iparosoknak semmi köze nincs, a mit mindenki lát, ha átfutja az „uj párt“ következő programját, ezt a haladóziú kutyvasztékot ni: „A párt programjával tüzi ki a jelenlegi megpó politikai vitatkozásokból kifolyó sivar közgazdasági állapotok megjavítását. Továbbá sarkalatos céljával kitézi az általános, titkos választójogot, hogy ezzel az ország elnyomott munkásai is jogot szerezzenek. Küzdeni fog az alkotmányos rend helyreállítása érdekében, hogy a béke a nemzet és király között mihamarabb létrejöjjön, hogy az ország közállapota újra a rendes mederbe téríthessék és közgazdasági helyzetünk tovább fejlődhesse.“

Abszolutizmusban.

— Telefonjelentések. —

Budapest, márc. 21.

Kossuth Lajos Tódor a nemzethez. A függetlenségi párt az este gyűlést tartott, hogy — részvétét fejezze ki Franciaországnak a courrieresi rettentő katasztrófa felett. Az értekezleten megjelent Kossuth Lajos második fia, Lajos Tivadar is, a ki a következő meleg szavakban nyilatkozott a nemzet nagy küzdelméről:

— Szívvel óhajtom a magyar nemzet fejlődését és remélem, hogy a mostani harcot győzelem fogja követni, amelynek biztosítékát abban látom, hogy a magyar nemzet elszántan és megalkuvás nélkül küzd. Ne gondolják, hogy én mint előkelő idegen szólok itt most föl, mert én Magyarországot mindig kedves hazámnak tekinttem.

Kossuth Lajos Tivadar szavai viharos lelkesedést s nagy tapsot keltettek a pártkör népes közönségében.

A király őszig nem jön.

Magyarországon eddig fel sem tűnt, hogy a király nem látogat el kedvelt híveinek székes fővárosába. Ugy látszik, nem nagyon vágyakoznak a Burg látogatására, mert végre kezdik belátni, hogy a király egy-egy látogatását is arra használják fel Bécsben, hogy legalább is civilistát emeltesse a nemzetet. A civilistát annak idején felemeltük, de a nemzeti követelményekről nem óhajt lemondani a nemzet, Egyszóval, végre szilárdnak, akaraterősnek mutatkozik. Bizony, akármily nagy uralkodó büszke lenne a nemzetére, mely ily ére-nyekkel dicsekedhetik. Részünkről az ilyen erényt mindenkor véteknak tüntetik fel Bécsben, s díjul legfeljebb az uralkodó nehezeltése roskad vállainkra. Különb- ben ez százsorta jobb a bécsi dicséretnél. Mert az ilyen dicséretet drága pénzen szokta megfizetni a nemzet. A miniszter-elnökök Magyarországon érdemül szokták felróni a maguk javára, ha a királyt sikerül leédesgetni Budapestre. Fejérváry bakagenerális szintén megpróbálta, hogy rábirja a királyt a látog. társra. Természe- tesen ez oly nagy kérdés volt, hogy össze kellett ülnie a burg-beli kupak

tanácsnak s a kérdést meghányi-vetni. A király azonban, alig esett néhány szó szép Magyarországról — rosszul lett. Rosszullette ellen az orvosok nem talál- tak orvosságot. Beck tábornagy azon- ban talált. Kijelentette, hogy ő felségé- nek nem szabad Magyarországra utaznia. Erre őfelsége szemmel láthatóan jobban kezdte magát érezni s folyt a tanácsko- zás, melyen megállapították a program- mot. Budapest helyett Schönbrunnba, Ischlbe fog utazni. Ősz felé pedig leuta- zik Isztriába, hogy végig nézze a pólai tengerészeti gyakorlatot. Magyarországon egy szó nyíllik a hazán keresztül s egy röpke szóban, óh mennyi — öröm... A budai vár takarítását megint abban hagyták.

Kidült a fa...

A szabadelvűpárt dusan termő mandulafaja tudvalevőleg már a januári nagy ítéleten kidült, a nemzet hatalmas fejszecsapásai alatt. A harminc egynéhány évig dusan termő fát, az országos korupció és liberális zsebelés ez átkozott növényét szerették volna Tiszá- ék újra feltámasztani, hogy árnyé- kában tovább hizhassanak. De úgy látszik, már maguk is letettek végkép e reményről, mert a tere- bélyes nagy korupció-fa mellől egymásután kezdnek elkotródni azok az ős mamelukok is, a kik az utolsó percig leskelődtek a régi zsirosfazék-éra feltámasztására. Teg- nap egy ily ősmameluk, Lukács László „vonult végleg vissza“ a fa mellől, a csendes polgári nyuga- lom karjaiba. Az állandó „béke- ügynök“, a ki hónapokig bonto- gatta volna Bécsben is, Budapes- ten is a „kibontakozás szálait“, persze csak azért, hogy a régi szabadelvű klik-uralom feltámasz- tódjék. Nem sikerült és Lukács ur, a volt pénzügyminiszter, visszavo- nult a politikától két zsiros bank- direktorságba: a hitelbank és kis- birtokosok földhitelintézetébe. Te- hát a nagy fa nemcsak kidült, de ki is száradt. Több gyümölcsöt nem terem. Lukács visszavonulá- sából különben a politikai leveli békák azt is jósolják, hogy az abs- zolut uralom évekig eltart.

A nemzetiségiek.

Megint manifesztumoznak a nemzeti- ségek volt képviselői. Tegnap este bo- csátották ki legujabb kiáltványukat, mely Magyarországot szerb, horvát és román polgáraihoz szól. Élesen támadják a kormányt, de — elítélik a koalíció állás- pontját is. A követelés, amelyben a mani- festum kicsúcsosodik: a nemzetiségek egyenjogúsítása és az általános titkos választójog behozatala. — Reméljük, nem ülnek föl ez újabb álhazafias ma- nifestumnak nemzetiségünk, kivált nem ülnek föl *derék horvát testvéreink*. Kiri e kiáltványból a lólab: megbontani a koa- lició egységét oly kérdések fölvetésével, miknek elintézése előtt sürgősen meg kell oldani mindnyájunk lefontosabb függő kérdését: alkotmányunk épségét és nemzeti követelményeink érvényre juttatását.

Két közgyűlés.

Szeged: A Nagy Mihály főispán elnök- lete alatt tartott városi közgyűlésen az ellenzék harminchét tárgyat levett a rendről, mire a közgyűlés a Kossuth- nőfa énekülésével véget ért, anélkül, hogy határozatot hoztak volna. **A szociálistá- kat, akik a gyűlésen tüntetni akartak, a rendőrség szétverte.** — **Kassa:** Abauj- Torna vármegye közgyűlése Szalay László bizottsági tag indítványára a Pongrácz gróf főispán által napirendre tűzött tizenkét pontot levette a napi- rendről, mire Pongrácz gróf főispán ki- jelentette, hogy az indítvány egyes sértő kifejezései miatt bünvádi feljelentést tesz az aláírók ellen. E kijelentés után Vay Tihamér és Zichy Károly grófok és több szabadelvűpárti bizottsági tag csatlako- zott az ellenzéki aláírókhoz. — **Abauj- Torna vármegye közönsége** ezzel köve-

tendő példát statuált a nemzeti ellen- állás számára. Szakítva az eddig köve- tett módszerrel, a megyebizottsági tagok teljes számmal jelentek meg a közgyűlési teremben s egyszerűen mindenben le- szavazták a megyefőnököt. Igen helyesen azzal indokolták ezt az elhatározásukat, hogy nem engedhetik, hogy a hatalom bérencei még a központi választmányra is rátegyék a kezüket s ezzel az eset- leg bekövetkezendő választásokat befo- lyásolják.

Üdvözet Amerikából.

Kossuth Ferenchez az amerikai ma- gyarság hosszabb táviratot intézett, a melyben üdvözi a nemzet nagy vezért és kifejezi azt a kívánságát, hogy a nem- zeti küzdelmet minél hamarabb győze- lemre juttassa.

Egy volt kormánypárti megtérése.

Pozsony: Molecz Dani, Pozsony város első kerületének volt képviselője beszá- molójában felszólította választóit, hogy pártkülömbőség nélkül állanak az alkot- mányvédők mellé. Majd ismertette a válság történetét és a szabadelvűpártból történt kilépésének előzményeit.

Non è comprensibile.

Non è davvero comprensibile co- me si sia trovato un Magistrato che abbia potuto presentare un re- golamento com'è quello sull'ammi- nistrazione dei pubblici servizi che si vuole organizzare, ed è addirittura strabiliante che si sia trovata una rappresentanza che l'abbia, possiamo dire, lì su due piedi, ap- provato. Poichè, per quanto mercè le ultime elezioni suppletorie, sieno entrati nell'aula del patrio consesso intelligenze superiori, uomini che hanno dato meravigliosi saggi di attitudini amministrative, la discus- sione non fu punto nè profonda, nè viva; ma si lasciò passare, si lasciò ignavamente passare trion- fante un principio insano, illogico che costituisce la base friabile del- l'edificio che è crollato prima che sia giunto a compimento.

E se la discussione accennò un momento a farsi un po' meno svo- gliata, si fu appunto per sostenere e consolidare ben il principio su cui si vuole fondare la novella amministrazione, tanto la cecità u- mana è ostinata. Noi non voglia- mo, oggi, darci all'esame delle di- sposizioni del regolamento con cui si vuole organizzare l'amministra- zione dei servizi pubblici comunali; non parleremo di certe autorizza- zioni imprudenti a spese rilevan- tissime, poichè è inutile discutere i particolari di un edificio, quando coloro che vogliono edificare, gli hanno dato una base che non lo può sostenere. Basta accennare a cotesta base, perchè se ne veggia evidente la labilità, tanto evidente che si deve essere prrsi da stupore che quell'aborto sia stato accettato come creatura viva, atta a svilup- pare, a spiegare azione proficua.

Ma quali criteri mai hanno gui- dato gli autori di quel disegno pre- sentato alla rappresentanza; come riuscirono a farli accettare, come mai riuscirono a indurre il relatore cui certo non manca intelligenza e senso pratico, a farsi così ar- dente paladino di una causa per- duta a priori, perchè insostenibile? Fu pure lui pure preso dalla ce- cità generale, o a dispetto della scienza e della coscienza, ha mes- so l'ingegno suo, la sua facile pa- rola a servizio di un errore così grossolano? Scelga lui; nell'uno o nell'altro caso non abbiamo ragio- ne a fargli le nostre felicitazioni.

Ma è ora di venire al fatto. Si vuole creare una nuova azienda e affidarne l'amministrazione ad un comitato composto di rappresen- tanti e d'impiegati magistratuali,

questi responsabili, quelli no. Non v'è azienda al mondo che non sia amministrata da impiegati, i su- periori specialmente, gente che ha dato saggio d'intelligente operosità, pratica della bisogna. Essi sono responsabili della pronta e sagace esecuzione dei regolamenti, del denaro ad essi affidato ecc. Il comi- tato esercita controllo, che dev'es- sere attento e severo, sulla opera loro, dà loro le norme generali. Volete fondare una nuova ammi- nistrazione? Bisogna anzitutto sce- gliere gl'impiegati che debbono e- sercitarla. Il comitato che voi vo- lete amministratore, non può che avere l'ufficio di sorveglianza, e anche di direzione superiore del- l'azienda. Volete affidare ad un co- mitato l'amministrazione diremo così, esecutiva dell'azienda, e allora i componenti di tale consesso de- vono essere responsabili e sob- barcarsi al lavoro quotidiano. E' possibile che vi sieno persone di così buona volontà, di tanta abne- gazione che si sobbarchino gratui- tamente a così faticoso lavoro? E' inutile perdersi in fantasticherie. La novella amministrazione richie- de forze assiduamente attive, lo ri- chiede, come tutte le altre. Un ca- po degl'impiegati, un numero di questi corrispondenti al bisogno e quindi un comitato che sorvegli e controlli e l'opera del capo e quella de' subordinati.

Così dev'essere, perchè così vuole ragione. logica, l'esperienza sopra- tutto, da secoli fatta in tutto il mondo. L'ollapodrida imaginata dag- gli architetti del disegno di rego- lamento è addirittura ridicola, e più ridicolo ancora il ripiego trovato per strappare l'approvazione al go- verno.

Magistrato e rappresentanza han- no fatto lavoro inutile. Bisognerà rinnovare l'edificio su altra base.

HIREK.

— A Fiumei Otthon gyászos sorsa.

Jó Solymásky Oszkár ha tudta volna, mily kegyetlen végzet éri el dédelgetett kegyencét, a Fiumei Otthont odafenn Budapestben, bizonyára meg sem alapi- totta volna. Hogy ez a kör, melyet be- csületes magyar hazafi szándék terem- tett meg áldott cézzal, valamikor oly gyászos sorsra jusson, a minőt tegnap felőle a *Fiumei Hirlap* jelentett, hogy hogy tudniillik megvegye az országgrontó császári kormány összelopott pénzén, — legrosszabb álmában sem kísértett föl a derék alapítónak. Inkább ütött volna bele a menydörgös istennyila ebbe a körbe, semhogy egykor a haladópart hurcolkodjék beléje — bizonynyal jó Solymásky Oszkár kívánta neki. Vagy inkább Zanella Rikárd telepítette volna bele „banda civica“-ját — kívántuk volna nkább mi ő neki. Ilyen gyalázat nem érhetett magyar kört: éjjeli menedékhely legyen az ország szeméjtének, Kristófék vigéceinek és börtönviselt haladópartí főszolgabiráinak. A fővárosi sajtó sokat élcelődik már ma a mi szépreményü Fiumei Otthonunk ily rettenetes sor- sán. Legsikerültebben az „Ország“ napilap, mely a haladópart új nevére, a békepártra célozva, már új cégért is akart a Fiumei Otthon egykor tisztességes tanyájára: „valóságos éjjeli menedékhelyt szerveznek belőle, ugy mond, amely valószínűleg vagy „A jó öreg Gorkijhoz“, vagy talán nem min- den célzás nélkül a „Békepíparhoz“ című cégérről lesz ellátva. A haladópart ezen újabb szállodájában, ahol a konyhába való tüzi anyagot Grödeléktől kapják majd, bizonyára nem fog hiányozni a

bormérés sem. amelynek vezetését minden valószínűség szerint Weisz-Vézi József veszi át, aki gyermekkorából még élénken emlékezik rá, hogy kell „tisztá bort” önteni a pohárba. Vézi József miniszteri tanácsos ur öméltósága tudnillik ártatlan és besületes gyermekkorában Weisz Jakab idejében „borfiu” volt kedves atyja Eszterházy-utcai csaszékében.

— **A legújabb báró.** A kormány az egész országot keresztül-kasul járattja vigéceivel, hogy néhány bolondot találjanak, kik jó pénzen bárói rangot vennének a választási alap javára. Mindössze azonban csak egy emberre találtak, ki a bárói rangért 300,000 koronát tett le a kormány asztalára. Ez a szerencsétlen ember maróthi Fürst László, ki nem régen az előnevét is pénzen vette. A hivatalos lap már a közeli napokban hozza a bárói kinevezést. Ezt jelenti ma délben nekünk fővárosi tudósítónk s mi megnyugvással vesszük tudomásul belőle, hogy az egész magyar zsidóságban egyetlen-egy bolond akadt. De ez aztán ugyancsak bolond, mert ime, már másodsor dobálja ki a pénzt rongy bécsi cifraságokra.

— **Egyheti kivándorlás.** Az amerikai „Bevándorló” nevű lap írja legújabb számában: „Szomorú, szinte megrendítő jelenség a magyarok özönlése Amerikába. Ennek kétségtelenül azok örülnek leginkább, akik Magyarország meggyengítésén dolgoztak tervszerűen. És ami a legjobban megdöbben bennünket, soha ennyi szinarany magyar nem érkezett ide egy héten belül, mint a múlt héten. Ime a kimutatás: ötezerkétszáznegyvenen érkeztek ide hazulról a múlt héten, köztük 1143 magyar, 2279 tót, 732 sváb, 860 horvát és 226 oláh.” — Ez a szám csakugyan elszomorító. Háromszorosa a előző heti kivándorlónak, pedig csak most jön a tavasz, a kivándorlás igazi szezonja. A „rendet és békét teremtő” császári kormány talán úgy akarja itt a pacifikációt megteremteni, hogy temetővé őríti ki az országot? Legalább, úgy látszik, a kisujját sem mozdítja meg, hogy valamiképp gátat vessen ez irtóztató népvándorlásnak.

— **Világkiállítás a szomszédban.** A jövő hónapba nagy népvándorlás tanója lesz Fiume. Rajtunk keresztül megy át egész Kelet-Európa s nagy magyarország népe a szomszédban pazar fényvel lezajló világkiállításra, Milánóba. A gyönyörű olasz városban, mint levelezőnk onnan jelenti, máris óriási előkészületek folynak a nagy spektakulumra. A kiállításra, melyet — mint többször írtuk — április 18-án nyit meg az olasz királyi pár nagy fényvel, a munkálatokat ugyszólván éjjel-nappal folytatják, hogy a mondott napra teljesen elkészüljenek. A kiállítás területe, amely az első tervezetben csak 300.000 négyzetméter kiterjedésűnek volt feltüntetve, most 980.000 négyzetméter foglal magába, tehát nem sokkal lesz kisebb az 1900. évi párisi kiállításnál. A kiállításon első sorban is Németország, Anglia, Belgium, az Egyesült-Államok, Franciaország, Japán, Marokkó, Svájc, Kanada, s a dél-amerikai köztársaságok lesznek képviselve. Részt vesznek ezeken kívül még Görögország, Dánia, Spanyolország, Németalföld, Portugália, Románia, Svédország, Törökország, Kína, India, Egyiptom, Perzsia, Tripolisz, Tunisz és Sziám.

— **A kormány és a borhamisítók.** Bocsánat minden gazembernek! Ez a kormány jelszava. E jelszóban akar győzni s nyakra-főre oldja fel a büntetés alól a fegyházak lakóit. Ezek azonban már megtámadták s erős fejtörést okozott Kristóffyéknek, hogy kikkel cselekedjé-

nek jót. Kristóf esze azonban csütörtököt mondott. Váratlanul azonban Feilitzsch Artur agya kezd működni. Ilyen még soha sem történt. Megbocsájt minden, de minden — borhamisítónak. Engel Mihály, a pécsi borhamisító en gros, annak idején százezer koronát tett le a haladó-párt asztalára és kegyelmet kapott. Visszaengedték Ausztriából. Most pedig egy másik borhamisítóra kerül a sor. Az Ausztriába szökött Ungár Lipót kap államvasuti szabadjegyet s jön vissza Magyarországra, a hol tárt karokkal fogadják a — haladó-pártban. A kormányban azonban, ne hogy törje a fejét, honnan vegyen még több elítelt borhamisítót haladó-pártinak, egy jó tanácsal szolgálunk. Ha még több borhamisítóra, vagy borcsempészre van szüksége, ne feledkezze meg Fiuméről. Itt van elég mindkettőből. Bővebb felvilágosítást adhat egy fiumei bank.

— **Kossuth halálának évfordulója.** A székesfőváros nagy gyásznaposságáról, melyet Kossuth apánk halálának évfordulójára tegnap rendezett városzerte Budapest hazafias közönsége, a *Fiumei Hirlap* tegnapi tudósításának kiegészítésül még a következőket jelentik nekünk:

A Deák-téri ág. ev. templomban gyásztisztítást volt, amelyen a függetlenségi párt számos tagja is megjelent. Jelen volt az istentiszteleten Kossuth Lajos Tivadar is, aki már előzőleg fölkereste a kerepesi-úti temetőben atyja sírját és letette rá a maga és betegen fekvő bátyja koszorúját. A gyásztisztítást követően a volt képviselők kocson, a nagyközönség pedig gyalog vonult ki a temetőbe Kossuth Lajos sírjához, ahol a függetlenségi párt nevében Endrey Gyula mondott nagyhatású beszédet és letette a sírra a párt koszorúját. Számos vidéki küldöttség is megjelent a sírnál s különösen kiűnt sorakban a szabaddai nők és az eperjesi vasutas nők küldöttsége. A küldöttségek vezetői szintén megkoszorúzták a sírt. Délben az ellenzéki polgárok a Royal-szálló nagytermében Kossuth Lajos emlékére ünnepélyes gyászlakomát rendeztek, amelyen a volt képviselők is nagy számban vettek részt. Jelen volt Kossuth Lajos Tivadar is. Az ünnepi beszédet Holló Lajos mondta, kezében a Kossuth-serleggel. Beszédét a jelenvontak lelkes tapsal fogadták. Utána Apponyi Albert gróf beszélt, szintén nagy lelkesedést kelte, fontosabb politikai kijelentéstől azonban tartózkodott. A lakoma után több száz főnyi egyetemi ifjuság Kossuth Lajos Tivadar lakása elé vonult, akit lelkesült óvációkban részesítették. Délután az ifjuság rendezett hatalmas felvonulást a temetőbe, amelyben az összes főiskolák és középiskolák tanulói is résztvettek. A rendőrség megengedte a felvonulást, azzal a kikötéssel hogy a temetői ünnepség után a menet szétoszik. A több ezer főnyi fiatalág gyászbölgök alatt vonult ki a temetőbe, ahol Kossuth Lajos sírjánál öt egyetemi hallgató beszélt és szavalt, mire az ünnepség véget ért és az ifjuság teljes rendben szétoszlott. Az egész-nap a legkisebb rendezavarás sem fordult elő.

— **Baleset a „Jókai”-n.** Ma délelőtt fél 11 órakor Takács István 27 éves fűtő nagybátyja látogatására a „Jókai” gőzörsre ment. Visszafelé jött a hajón felhalmozott dongarakomány között oly szerencsétlenül esett el, hogy a homlokán súlyos sebet kapott. A mentők a kórházba vitték. Az esés következtében valószínűleg belső sérüléseket is szenvedett.

— **Háromszáz kivándorló életveszelemben.** A bridgeposti „Star Shirt Factory” vagy mint az ottani magyarok nevezik, a „Vasaló-gyár” földig leeggett s a benne dolgozó ezer nő, köztük háromszáz magyar, kevésen mult, hogy ott nem vesztette életét. A kizárólag nőkből álló munkások egyenlő arányban voltak elosztva az óriási épület öt emeletén. A tűz a széntartályban keletkezett s rövid idő alatt mindenfelől óriási lángnyelvek csapdostak elő s a nők rémülve, sikoltozva rohantak az ajtók, ablakok felé. Legkétségbeesettebb volt a 4-ik és 5-ik emeleten levők helyzete, kiknek ideje alig jutott a menekülésre. Különös csoda, hogy óriási katasztrófa nem történt. Az összes városi tűzoltóság kivonult a szin-

helyre, de tehetetlennek bizonyult a rettenetes elem megfékezésére. Kevés idő múlva a pincében elhelyezett gőzkazán óriási robajjal felrobbant s a repülő kövek és tüzes gerendák sok tűzoltót megsebesítettek. Az égő gyárhoz közelíteni sem lehetett a hőség miatt. Egy nő a munkások közül az ijedségtől szörnyet halt. Egy másik az ablakból kiugorva megsérült. Soknak ruháján kívül pénze is odaégett asztalfiókjában.

— **Fordulat Eötvös Bálint ügyében.** Tegnap megírtuk, hogy az elzúllott volt képviselőt, Eötvös Bálintot, Eötvös Károly egyetlen fiát, hamis tanúzásra csábítás miatt letartóztatták. A nyomozás során most az látszik kiderülni, hogy feljelentője alkalmasint nagyobb gazember ő nála. Günsbergert ugyanis a Kelen Ida és társa cég kárára elkövetett okirathamisítás miatt már fogházra ítélték, egy később elkövetett okirathamisításért pedig négy hónapi börtönre. Csalás miatt hónapokat töltött vizsgálati fogságban és az *Eötvös Bálint esetéhez teljesen hasonló módon vádolt meg egy szállodatulajdonos hamis tanúzásra való csábítással*, amikor az a szállótulajdonos Günsberger ellen csalásért tett feljelentést. Günsberger szavahihetőségét a kihallgatott tanúk is lerontották, mert sem ő, sem azok, akikre hivatkozott, nem igazolták, hogy az Eötvös feljelentéséhez csatolt levelek másolataiban Eötvös Bálint sajátkezű javításai volnának láthatók. Tegnap délután különben Eötvös Bálintot kocsin a királyi ügyészség fogházába szállították. Védője szabadlábra helyezéséért folyamodott s mint ma budapesti tudósítónk telefonozza, alkalmasint *szabadlábra is hel, ezik Eötvöst.*

— **A legújabb fegyvernem.** Azok a kísérletek, miket a franciák a kormányozható léghajóval eredményesen folytattak, gondolkodóba ejtették a német hadvezetőséget is. Vilmos császár tárgyalásokat folytat szakkörökkel, hogy a kormányozható léghajónak hadi célokra alkalmazása dolgában egy vállalat alásuljon. A német szindikátus élén Hollmann tengernagy áll s tagjai tekintélyes iparosok, bankárok és magasrangú katonák. Alaptökéje egyelőre egy millió márka lesz, de a szükséghez képest azt rögtön fel is emelhetik. A vállalkozók célja háboru esetén használható hadilégihajók készítése és ballon-eszkáderek felállítására.

— **A reggeli lapok hírei.** *Edvárd utazása.* Madridból jelentik, hogy Edvárd király madridi útját gyászja miatt a jövő évre halasztotta. Alfonz király esküvőjén a velszi herceg fogja az angol királyt képviselni. — *Óriási földrengés.* A Kínai-tengeren levő Formosa-szigeten ismét erős földrengés volt. Ragi községben több száz ház elpusztult. Az emberáldozatok száma is több százza rug, ugyszintén a sebesültek száma is igen nagy. — *Ünnep József főhercegéknél.* Az eddigi szokáshoz híven Alcsuth új ura szinte József főherceg névünnepe ez évben is ünnepelték az udvari templomban reggel 9 órakor tartott hálaadó istentisztelettel. Jelen volt az uradalmi tisztikar, az udvari személyzet és alkalmazottak, a tiszoltók, az iskolás gyermekek és a közönség. Az uradalmi tisztikar jókívénatait Libits jószágkormányzó, udvari tanácsos tolmácsolta, mit az ünnepelt meleg hangu táviratban köszönt meg.

Giustizia.

— **Lo scandalo noto.** Quest'oggi dinanzi al giudice pretorile Dr. Köporossy continuò il dibattimento contro il sig. Pietro Stupicich e correi per offese all'onore e lesioni personali commesse a danno del giornalista italiano Pino Scarpa.

Il Dr. Kisselják, citato come perito medico, dichiarò che lo Scarpa si è presentato a lui il 23 marzo quando la ferita era pienamente guarita, non può quindi affermare quanti giorni sia durata la cura.

Il difensore avv. Brelich chiede se possibile quanto affermò lo Scarpa, che cioè egli abbia perduto un litro di sangue per la ferita. L'egre-

gio medico risponde che, data la costituzione sana e robusta, dello Scarpa, la cosa è ben ammissibile.

I testimoni uditi dichiarano concordemente che fu lo Stupicich a inveire contro lo Scarpa. Questi si levò e chiese se le parole fossero a lui dirette. Lo Stupicich rispose affermativamente e nello stesso tempo menò allo Scarpa uno schiaffo. Lo Scarpa rispose con un colpo di sfollagente diretto allo Stupicich, e afferrò poi anche una sedia; ma a servirsene contro lo Stupicich fu impedito dai signori M. Superrina e Greiner.

Il teste sig. Zaller, in contraddizione alle dichiarazioni di tutti i testimoni e dello stesso accusato, afferma che fu lo Scarpa il primo a colpire. In considerazione a tale contraddizione, il procuratore del re signor Lucich propone che lo Zaller non sia ammesso al giuramento e il giudice decide in questo senso, mentre il difensore fa questa decisione argomento a querela di nullità.

Il teste signor Giulio Pangher-Manzini depone che lo sfollagente fu strappato di mano allo Scarpa e fatto a pezzi dal signor Superrina.

Tutti i testi sono concordi a dichiarare che, durante la colluttazione il signor Giovanni Matcovich non si trovò nel locale.

Vengono interrogati i testi introdotti dalla difesa, ma, caso strano, nessuno di essi si trovò presente al fatto.

Il difensore chiede che lo Scarpa citato come testimonia, perchè deponga sulla gravità dei dolori e danni da lui patiti.

Si leva subito il rappresentante civile dello Scarpa, avvocato Dr. Elemér Tóth, dà l'indirizzo dello Scarpa e dichiara questi pronto a presentarsi. Il giudice però respinge la proposta, poiché un cittadino estero non può essere citato. Anche per questa ragione il difensore presenta querela di nullità.

Non essendo comparsi i testimoni Parigi Vaggi e Giuseppe Berti, il procuratore del re, considerata la importanza delle loro deposizioni, propone che il dibattimento sia differito e che essi siano condotti dinanzi al giudice con mezzi coercitivi. — Il dibattimento viene differito al giorno 4 aprile.

TÁVIRATOK.

A döntő audienca.

Fejérváry a király előtt.

Budapest, márc. 21. Báró Fejérváry Géza miniszterelnököt ma délelőtt 11 órakor fogja kihallgatáson fogadni a király. Minden egyéb híresztelés ellenére itt minden politikai bizonyosra veszi, hogy e kihallgatás fő témáját az új választások kiírása fogja képezni. Volt képviselői körökben tényként beszélnek, hogy a király és kormánya közt megvan a megegyezés az új választások szükségességére felett. Csak az egyetlen eldöntetlen kérdés köztük: a választások ideje. Erről tesz ma javaslatot a miniszterelnök a királynak.

Király és kormány álláspontja.

Budapest, márc. 21. Ő felségének eddig az az elhatározása, hogy a képviselőválasztásokat

a törvény szerinti három hónapi határidőn belül, tehát április 12-éig ki kell írni. Ezzel szemben a Fejérváry-kabinet retteg ily rövid határidőtől s mindenkép rá akarja bírni a királyt, hogy a választások határidejét kitolhassa. Fejérváry báró elejtett nyilatkozatai szerint ő hiszi, hogy erre valami formában kapacitálnia sikerül ma a királyt. Ha pedig nem sikerül, akkor a kormány megint régi taktikájával fogja saját létét prolongálni. Olyképp tudniillik, hogy am választásunk ad infinitum, de az új Házat mindannyiszor rögtön osszlassuk is föl. Így a kormány, látszólag betartva a törvény választási parancsát, továbbra is a mai alkotmányos álarc alatt kényuraskodhatnak, míg csak a nemzeti ellenállást le nem törli, az országot tönkre nem teszi, az alkotmányba vetett hitet és bizalmat végkép ki nem öli, vagyis az ő szavai szerint rendet és békét nem csinál. Ugyanezért Fejérváry ma feltárja ugyan a helyzetet a felség előtt, előadja a törvény követelményeit a választások kiírása körül, de rögtönhöz is teszi referádájához, hogy a kormány csak a mondott taktikával, vagyis az ismételt elnapolással érhet el Magyarországon Bécsnek tetsző „sikert”. *Budapesti örösi érdeklődéssel várják a mai audiencia eredményét, mely érdeklődést csak még jobban fokozza a tegnapi óta elterjedt s ma bizonyosra vált hír, hogy Bánffy Dezső báró sürgősen Bécsbe utazott.*

A miniszterelnök látogatása.

Wien, márc. 21. Fejérváry Géza báró miniszterelnök Vészi József miniszteri tanácsos és Skerletz Iván báró miniszteri titkár kíséretében érkezett ide és a magyar palotába hajtatott. Az eddigi megállapodás szerint a király holnap délelőtt 11 órakor fogadja a miniszterelnököt külön kihallgatáson. Fejérváry báró a délelőtt folyamán meglátogatja Pitreich közös hadügyminisztert is, akivel az új ügyek költségeinek fedezete dolgában fog értekezni.

Veszekedés a darabontok közt.

Budapest, márc. 21. A Fejérváry bécsi utazását megelőző minisztertanácson nagy szöharc kerekedett a választások kiírása kérdésében. Hír szerint a kormány több tagja követelte a választások törvényesabta kiírását, de a miniszterelnök ragaszkodott ahhoz, hogy a királynak oly javaslatot tegyen a kabinet, hogy a választásokat legalább ez év végéig huzzák ki. Végre is Fejérváry győzött s ily értelemben tesz a királynak javaslatot.

Bánffy Dezső Bécsben.

Budapest, márc. 21. Főváresszerte beszéltek már tegnap délután, hogy Bánffy Dezső báró, Fejérváry miniszterelnökkel egyidejűleg meghívást kapott Bécsbe, hogy minden percben „kéznél legyen” audienciára. A hirt sokan nem hitték, de ma valóra vált. *Bánffy Dezső báró ugyanis*

ma Bécsbe utazott s ott marad Fejérváry egész bécsi időzése alatt. Erre az értesítésre az összes politikai körök befejezett tényként vették, hogy Bánffy Dezső bárót megnyerte a darabont-kormány Kristóffy utódjául belügynőknek (lásd a Fiumei Hirlap tegnapi és mai vezércikkét. Szerk.) s hogy az új választásokat már Bánffy báró fogja vezetni — tüzzel-vassal, Bécs érdekében. Bánffy ellen óriási a felháborodás.

Az audiencia.

Wien, márc. 21. Fejérváry báró ma egész délutánig Pitreich hadügyminiszterrel értekezett. Pitreich-től egyet est a királyhoz ment, délután 2 órakor. Az audiencia igen hosszasan fog tartani. E távirati feladásakor, délután harmadik órakor, még mindig tart.

A Vatikán a király esküjéről.

Róma, márc. 21. Az „Osservatore Romano”, a pápa hivatalos lapja, ma nyilatkozatot tesz közzé, melyben bizonyára a Vatikán sugalmazására, az a határozott kijelentés foglaltatik, hogy a pápa nem oldotta fel Ferenc József királyt alkotmányos esküje alul.

Ujabb merénylet a sajtó ellen.

Budapest, márc. 21. A belügyminiszter ma megtiltotta, hogy a lapokat, mint eddig, közvetlenül a mozgópostán adják fel. Ezentúl a nagypostára kell szállítani minden lapot s ott feladni egy órával az illető vonatok indulása előtt. Kristóffy ur, illetve a sajtó főskatere, Vészi-Weisz Jakab ezt az intézkedést „a sajtórendőri ellenőrzés” szempontjából okolja meg. Voltaképp pedig az a céljuk vele, hogy az esti lapok idejekorán vidékre jutását lehetetlenné tegyék. E drákói intézkedés folytán például Fiuméba egyetlenegy budapesti estilap sem juthat majd el reggel.

Egy főispán észretért.

Nagyvárad, márc. 21. Bihar megye mai közgyűlésén tárgyalta a társzérvényhatóságok összes, ismert átiratát a nemzeti ellenállásra vonatkozólag, kiváltképp az adó- és ujoncmegtagadására vonatkozókat. Viharos lelkesedést keltett, hogy az állandó választmány indítványait, melyek az adó- és ujoncmegtagadását sürgetik, maga Beöthy László támogadta legtűzesebben aki pedig Tisza-kormány legmamelukabb főispánja volt. Ugyancsak az ő indítványára mondta ki a vármegye, hogy óvást emel az országgyűlés törvénytelen feloszlása ellen.

Válság Algezirasz miatt.

Berlin, márc. 21. A marokkói fiasco miatt a külügyminiszteriumban nagy változások lesznek. Több előkelő tisztviselőnek menni kell,

sőt alkalmasint maga Bülow is távozik, kivált ha nem tudja keresztül vinni a császár kívánságát, az új gyarmatügyi miniszteriumot, mely a reichstagban nagy ellenzéssel találkozott.

Udienza definitiva.

Budapest, 21. Il barone Fejérváry é partito iersera per Vienna, e questa mattina alle 11 fu ricevuto dal re in udienza che é durata a lungo. Si assicura che le elezioni saranno indette in un tempo non lontano, ma non entro il termine prescritto dala legge, poiché questo é troppo limitato, ed il governo é tutt' altro che preparato alle elezioni, per cui é sicuro che se queste avvenissero nel tempo suindicato, il risultato ne sarebbe disastroso pel ministero illegalmente imperante.

Bánffy il grande direttore delle elezioni.

Budapest, 21. La notizia che ho telegrafato ieri al „Fiumei Hirlap” concernente il barone Bánffy si conferma. Il barone dal pugno di ferro é partito per Vienna assieme al barone Fejérváry. É ormai fuori di dubbio onegli sarà nominato ministro dell' interno e preparerà e dirigerà le elezioni. Egli ha dato della sua singolare abilità a questo riguardo splendide prove, ed é certo che se é mai possibile un successo anche mediocre del governo, é lui soltanto che potrebbe ottenerlo.

Udienza interminabile.

Vienna, 21. Il presidente dei ministri, barone Fejérváry, a mezzogiorno ebbe una lunga conferenza col ministro onume della guerra Pitreich. Alle 2 fu ricevuto dal re. (All' ora di andare in macchina, le 3 1/2, ci si telefona che la udienza dura tut'avia, e che quindi non si sa nulla sulle decisioni prese dal re. N. d. R.)

Kristóffy mette in atto le minacce.

Budapest, 21. E imminente la pubblicazione di un' ordinanza del ministro dell' interno diretta ad aggravare la mano sulla stampa e ostacolare e rendere difficile la diffusione dei giornali. L' ordinanza vieterà vale a dire, la spedizione dei giornali a pacchi; essi dovranno essere impostati, debitamente affrancati un' ora prima della partenza dei treni.

(Il provvedimento draconiano diretto specialmente contro i giornali dell' opposizione — e sono i principali organi del partito dell' indipendenza che escono la sera. Non possiamo ormai sperare di ricevere alla matina il „Magyarország” e altri che ci dicono il pensiero dell' opposizione. N. d. R.)

Tengerészeti ügyek.

Nagy tengerészeti hadgyakorlatok Angliában. Az angol haditengerészet ideiglenes rendkívül érdekesek és nagy szabásúak lesznek. Megkísérik, hogy mennyire képes az angol haditengerészet Anglia tengeri kereskedelmi forgalmának lebonyolítását biztosítani. E gyakorlatok márc. 21. évi június 23. és július 2-ika között fogják megtartani az Anglia és Gibraltar között elterülő tenger-részekben.

A kereskedelmi hajók részvétele végett a tengerügyi hivatal felszólítást intézett az összes angol hajótulajdonosokhoz. A gyakorlatokban csak 10 t. mérföldnél nem nagyobb gyorsasággal utazó gőzöskék vehetnek részt, melyek nem szállítanak sem postát, sem utasokat, sem

pedig könnyen romló árukat és utjuktól való eltérés nélkül teszik meg bármely irányban a kitért utazást Anglia és a gibraltari szoros között. A részt venni szándékozó gőzöskék tulajdonosai a gyakorlatok megtartása közben szenvedett idővesztéséért, mely semmi esetre sem lesz nagyobb 60 óránál, a következő kárpótlásban részesülnek: az első 30 óra idővesztéséért 4 d (40 fillért)-t kapnak brutto tonnánként, de legalább 40 angol fontot (960 koronát), legföljebb pedig 60 angol fontot (2400 koronát), minden további teljes vagy megkezdett 12 óra vesztéséért brutto tonnánként 2 d (20 fillért). Azonkívül ugy a hajók mint a rakományok tulajdonosait kárpótolják minden bekövetkező kárért, mely abból származik, hogy a hajók a gyakorlatokon részt vettek.

A résztvevő hajók Folmouthban, vagy Milfordban, illetve Gibraltarban jelentkeznek az ottani legidősebb tengerésztisztnél, ki az utazásra nézve utasításokkal látja el és legfeljebb 12 hajóból álló csoportokban fognak a gyakorlati területen utazni. Minden hajó parancsnoka az együtt utazás tekintetében pontos utasításokat kap és az utközben adott jelzéseknek engedelmessé tartzik. A gyakorlatokon résztvevő kereskedelmi gőzöskék az előárbocon vörös lobogót, az ellenséget képező hadihajók az előárboc mögött kék lobogót viselnek.

Minden hajó köteles a tőle telhető elkövetni, hogy ne essék az ellenség hatalmába és minden saját pártjabeli hadihajónak minden nemű felvilágosítást tartozik adni.

Azon hajók, melyekhez ellenséges hadihajó három tengeri mérföldre közeledik és melyeket ily távolságból 3 ágyulövessel megállításra felszólít, elveszhetnek tekintendők. E hajók kötelesek megállani és az ellenséges legénységnek hajóra jövetelét eltűrni. Ettől a pillanattól fogva egyik félnek sem szabad többé semmiféle felvilágosítást sem adniok.

A gyakorlatokon részvétel megszűnik és a vörös lobogó bevonandó, mihielyt valamely hajót az ellenségtől elfoglalt, vagy ha az a gyakorlati területről eltávozik.

Csatorna a Balti- és Feketetenger közti. Ezen csatorna létesítésére vegyes bizottságot állítottak össze, mely elhatározta, hogy magán vállalatra volna bízandó a csatorna megépítése. Az engedélyt megszerző vállalkozó minden nemű feltételeket csinálhat és ezek befejezése után ajánlatot tehet a kormánynak a csatorna megépítése iránt. Ha a csatorna megépítését nem bízzák reá, 200,000 rubel kárpótlásban részesül, de összes felvételeit a kormánynak tartozik átadni. A felvételeket orosz mérnökökkel a kormány felügyelete alatt tartozik a vállalkozó elkészíttetni. — Mint Pétervárról fejtesülünk, egy Jackson nevű amerikai e raétételek alatt a felvételek elkészítésére haj Indónak nyilatkozott.

A „Fiumei Hirlap”-ot a következő üzletekben és dohánytözsdékben árusítják:

Globus, Via Vincenzo de Domini.
Sablích, Via Municipio 1.
Gregorich, Via Fosso 3.
Capudi, Via Duomo
Simon, Via del Ponte
Barbis, Via Adamich.
Stedal, Via Governo (Corso).
Hromatka, Via Governo 10. (Corso).
Descovich, Via Adria.
Nagyözsde, Piazza Elisabetta 3.
Gostina, Zabica.
Widmar, Corsia Deák 34.
Psichál J., Pénzügyőri laktanya.
Camera, Corso 16.
Candellari, Corso 2.
Potosnjak, Via Molo. Casa Greca.
Agenzia Gazette, Via Riva 6.
Sichich, Via Andrassy 7.
Wolf, Via Pile 2.
Bassic, Via Lido 2.
Lenac, Via Fosso.
Facis, Corso prolungato.
Rodnig, Piazza delle Erbe.
Flaipan, Via Canale 6.
Pesenti, Via Fiumara.
Grubestic, Via Fiumara 2.
Terbrievic, Via Fiumara 3.
Milosev, Sušak. (Casa Bachich.)

HOTEL ERTL
ABBAZIA

Hönig H. kö- és könyvnyomdája.